

2020-12-22
A2020/02708/JÄM

Arbetsmarknadsdepartementet

Statens Skolverk
Box 4002
171 04 Solna

Uppdrag att förbereda inrättandet av ett nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

Regeringens beslut

Vid Länsstyrelsen i Östergötlands län finns det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen uppdrar nu åt länsstyrelsen att förbereda inrättandet av ett nationellt sektorsövergripande kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF), Migrationsverket, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Statens skolverk och Åklagarmyndigheten uppdras att under 2021 bistå länsstyrelsen i planeringen av kompetenscentrets verksamhet. Myndigheterna ska utifrån sina respektive ansvarsområden bidra med kunskap och perspektiv så att centrets sektorsövergripande funktion blir så ändamålsenlig som möjligt.

För uppdragets genomförande får Länsstyrelsen i Östergötlands län använda en del av de sammanlagt 30 000 000 kronor som myndigheten har tilldelats för att under 2021 bedriva nationellt inriktat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget finansieras från utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering, anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagspost 1 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Östergötlands län.

MFoF, Migrationsverket, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Skolverket och Åklagarmyndigheten får under 2021 använda 1 000 000 kronor vardera. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering, anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagspost 12 Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut. Medlen utbetalas

engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet. Rekvisition ska lämnas senast den 1 december 2021. Medel som inte har förbrukats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. En ekonomisk redovisning ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. Rekvisition, redovisning och återbetalning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) ska löpande hållas informerat om arbetet. Senast den 1 september 2021 ska Länsstyrelsen i Östergötlands län redovisa vidtagna åtgärder och en plan för det fortsatta arbetet med kompetenscentret. Länsstyrelsen ska redovisa uppdraget i dess helhet senast den 25 mars 2022.

Bakgrund

Hedersrelaterat våld och förtryck (härefter hedersvåld) kan ta sig uttryck i många olika brott såsom exempelvis barnnäktenskapsbrott, äktenskapstvång och könsstympning av kvinnor. Hedersvåld drabbar flickor och unga kvinnor men även hbtq-personer samt unga män och pojkar. Det är ett allvarligt samhällsproblem som rör flera myndigheter och verksamheter. Kunskapen om hedersvåld och hur det effektivt kan motarbetas behöver öka, inte minst bland berörda yrkesverksamma. Dessutom är det nödvändigt att på nationell nivå förbättra förmedlingen av stödinsatser till barn, unga och vuxna som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersvåld. Till följd av ny lagstiftning, bland annat om hedersmotiv som straffskärpningsgrund, efterfrågar rättsväsendet i högre grad sakkunniga som kan vittna om begreppen heder och hedersrelaterad brottslighet. Mot denna bakgrund avser regeringen att inrätta ett permanent nationellt sektorsövergripande kompetenscentrum vid Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Länsstyrelsen har återkommande haft nationella regeringsuppdrag att motverka hedersvåld, som utförts genom arbetet vid Nationella kompetenssteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Kompetenssteamet har bland annat inrättat en stödtelefon för yrkesverksamma. Arbetet med dessa uppdrag utvärderades 2019–2020 av Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Av utvärderingen framgår att länsstyrelsens mandat i tidigare uppdrag av andra har uppfattats som oklart. Det är följaktligen viktigt att beakta hur det nya centret ska fungera i förhållande till såväl särskilt berörda nationella myndigheter som till länsstyrelsernas regionala uppdrag som omfattar frågor om hedersvåld. Ytterligare en central aktör är Utrikesdepartementet (UD)

som kan undersöka förutsättningarna för att bistå den som är nödställd utomlands och vill återvända till Sverige.

Närmare om uppdraget

Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska förbereda inrättandet av det permanenta nationella kompetenscentret som får delvis nya uppgifter jämfört med senare års nationella uppdrag till länsstyrelsen. Finansieringen kommer att ligga på en högre nivå än medlen till de tidigare uppdragen.

Centret ska vara sektorsövergripande och stödja kommuner och regioner att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck genom att utveckla ett strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete. Centret ska samverka med berörda myndigheter och kommuner utan att ta över det ansvar som ligger på andra aktörer. De yrkesgrupper som arbetar med ärenden om enskilda kan centret ge värdefulla råd utifrån sammanställningar av typfall. Det är angeläget att centret utgår från de regelverk som gäller för olika verksamheter och kunskapsstöd från ansvariga nationella sektorsmyndigheter så att informationen till yrkesverksamma blir korrekt, sammanhållen och användarvänlig. Exempelvis ansvarar Socialstyrelsen för kunskapsstöd och vägledning till socialtjänsten samt hälso- och sjukvården, inklusive i frågor om tillämpning av relevant lagstiftning såsom lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Samtidigt kan centret bidra i framtagandet av nationella sektorsmyndigheters kunskapsstöd. Vidare ska centret följa den princip om kunskapsbaserad praktik som gäller för styrningen av vård och omsorg.

Till det nationella kompetenscentrets uppgifter ska höra att:

- ge råd och vägledning på generell nivå till vuxna, unga och barn som själva är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersvåld samt deras anhöriga,
- stödja kommuners, regioners och statliga myndigheters samordning av insatser till utsatta,
- ge råd och förmedla kunskap om hedersvåld till yrkesverksamma,
- stödja kommuner och regioner i deras arbete att kartlägga förekomst av hedersvåld, planera verksamhet samt att införa, följa upp och utvärdera kvalitetssäkrade arbetsätt och metoder för att förebygga hedersvåld och erbjuda stöd till enskilda utsatta,

- regelbundet undersöka omfattningen av hedersvåld i Sverige samt utvecklingen av samhällets insatser på området,
- samla och sprida kunskap om förebyggande arbete mot hedersvåld liksom långsiktigt stöd baserat på forskning och beprövad erfarenhet, samt
- främja övergripande informationsutbyte mellan nationella myndigheter i frågor om hedersvåld.

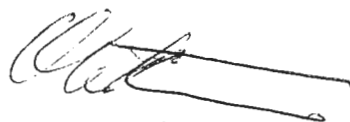
Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska ta fram en plan för det nationella kompetenscentret. Planen ska bland annat omfatta de uppgifter som anges ovan och även innehålla en redogörelse för rollfördelningen mellan centret och berörda nationella myndigheter, vilka uppgifter centret bör ha i förhållande till länsstyrelserna samt hur rådgivning och stöd till enskilda ska kunna genomföras med hänsyn till bland annat regler om sekretess och anmälningskyldighet.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Migrationsverket, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Skolverket och Åklagarmyndigheten ska särskilt bistå Länsstyrelsen i Östergötlands län i planeringen av centrets verksamhet. Synpunkter i arbetet ska även inhämtas från övriga länsstyrelser, Barnombudsmannen, Brottsförebyggande rådet, Delegationen mot segregation, Jämställdhetsmyndigheten, Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum), Myndigheten för stöd till trossamfund, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Enheten för civil-rättsliga och konsulära ärenden vid UD, Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid) och Sveriges Kommuner och Regioner.

På regeringens vägnar

Åsa Lindhagen

Ola Florin

Likalydande till

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Migrationsverket

Myndigheten för familjerrätt och föräldraskapsstöd

Polismyndigheten

Socialstyrelsen

Åklagarmyndigheten

Kopia till

Justitiekommittén

Socialutskottet

Barnombudsmannen

Brottsförebyggande rådet

Delegationen mot segregation

Folkhälsomyndigheten

Inspektionen för vård och omsorg

Jämställdhetsmyndigheten

Kammarkollegiet

Kriminalvården

Linköpings universitet, Barnafriid

Länsstyrelserna

Myndigheten för stöd till trossamfund

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

Statens institutionsstyrelse

Statens skolinspektion

Uppsala universitet, Nationellt centrum för kvinnofriid

Brottsofferjouren Sverige

Glöm aldrig Pela och Fadime (GAPF)

Nationella nätverket för samordningsförbund

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige

Rädda Barnen

Sveriges Kommuner och Regioner

Tjejers Rätt i Samhället (TRIS)

Unizon

Varken hora eller kuvad (VHEK)